

”Nora ska vara en plats där drömmen om livet i småstaden och på landet är verklig året runt. En plats för framtiden sedan länge. Den skapas av småföretag, storbolag, föreningar och byalag, med innovatörer, entreprenörer, handlare och livskonstnärer. Den skapas av Norabor sedan generationer. Den skapas av nyinflyttade till trakten. Den skapas av alla som vill vara med och uppleva något nytt.”
(Vision antagen i Nora kommunfullmäktige)

Budget 2025 och planeringsåren 2026 - 2027

Innehåll

GEMENSAMT ANSVAR FÖR NORAS UTVECKLING	3
SAMMANFATTNING AV BUDGETEN	4
Driftbudgeten	4
Investeringsbudgeten.....	4
FÖRSLAG TILL ATT SATSER.....	7
MAJORITETSAVTAL FÖR PERIODEN 2023–2026.....	7
Hållbarhet	7
Attraktivitet	8
Livskvalitet	9
ALLMÄNNA REGLER FÖR DEN EKONOMISKA PLANERINGEN	10
Finansiella mål	10
Allmänna regler	10
Budgetprocessen	10
Månadsuppföljning – Nämnder/Styrelsen	10
Ekonomirapporter - Kommunstyrelsen	10
Delårsbokslut - Kommunfullmäktige	11
Årsbokslut - Kommunfullmäktige	11

GEMENSAMT ANSVAR FÖR NORAS UTVECKLING

Nora är och ska vara en fantastisk kommun att bo, leva och verka i.

Varje dag går våra medarbetare till sina jobb inom kommunen för att utföra kommunala tjänster av hög kvalitet. Alla bidrar med sin yrkeskompetens och erfarenhet. Sammantaget innebär det att Noras verksamheter är mycket uppskattade av många.

Samtidigt står vi inför stora utmaningar och behov.

Nora har eftersatta pedagogiska lokaler för skola och förskola, och våra skolors utemiljöer har behov av utveckling. Elevernas betyg indikerar att för många elever inte når målen i skolan. Och växande klyftor mellan människor och mellan olika delar i kommunen leder till att sammanhållning och gemenskap brister.

Trots en hög upplevd trygghet finns en social problematik som leder till ökade kostnader för vård inom individ och familjeomsorg. Vår demografi med fler äldre ställer tydliga krav på en utbyggnad av vår äldreomsorg.

Nora är också en del av världen och i en orolig omvärld, med krig i vår närhet och en ihållande lågkonjunktur drabbas kommunen och vi som finns här både ekonomiskt och säkerhetsmässigt. Säkerhetsläget gör också att kommunens beredskap och förmåga, samt roll i totalförsvaret, behöver stärkas.

Dessutom ser vi hur effekterna av klimatförändringarna också på allvar påverkar kommunen. Planer och beredskap för extrema väderhändelser påverkar kommunens arbete och planering i hög grad.

Med vetskap om att hanteringen av de utmaningar vi står inför kräver både handlingskraft och mod har Socialdemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna bildat en kommunledning efter valet 2022. I samband med denna budget presenterar vi vår politik inom ramen för av kommunfullmäktige fastställda mål för Nora kommun.

Det är i det lokala ledarskapet vi kan uppnå störst utveckling och effektivitet utan att politiken i detalj talar om vad som ska utföras. Det gör vi i det strategiska måldokument som antagits av politiken. Verksamheterna har i uppdrag att utarbeta verksamhetsplaner och delmål, som bygger på vårt politiska majoritetsavtal.

Vi är överens om att styra kommunen med kostnadskontroll och medvetenhet för att prioritera de behov som är störst, med årets budget så värnar vi de kommunala kärnuppdragen, skola, vård och omsorg. Vi vill ta krafttag för att alla barn ska klara målen i skolan, för att bostadsbyggandet i Nora ska öka, och att vi ska uppnå tillväxt för Nora kommun med hållbarhet, attraktivitet och livskvalitet i fokus. Våra ekonomiska förutsättningar för ny högstadieskola och äldreboende ska värnas.

Vi tar gemensamt ansvar för Noras framtid.

Mikael Wahlberg
Socialdemokraterna

Dan Pierre
Moderaterna

Carina Dickens
Kristdemokraterna

SAMMANFATTNING AV BUDGETEN

Driftbudgeten

Vi lägger cirka 929 miljoner kronor på driften, dessa går till löner, kapitalkostnader relaterade till våra investeringar och övriga löpande kostnader för Noras drift samt ett resultatmål på ca 1 % (8 Mkr).

Investeringsbudgeten

Vi lägger 64,5 miljoner kronor på att investera i följande områden:

- 4,2 miljoner i reinvesteringar i bildning, omsorg och övrigt.
- 20 miljoner på gator, broar, belysning och beläggningsarbete.
- 19,8 miljoner till investeringar i infrastruktur för tillväxt.
- 17 miljoner till underhållsinvesteringar VA-nätet, reservvatten och nytt verksamhetsområde
- 3,5 miljoner övrigt (IT, upprustning av återvinningscentralen mm).

Sammantaget innebär det att vi tar Noras underhållsbehov på allvar och tar ansvar för fortsatt tillväxt.

- Prioriterade resurser för planering av tillväxt (detaljplaner/översiktsplan/LIS-plan)
- Budget i balans
- Projektet ny högstadieskola fortsätter
- Projektet med ett nytt äldreboende fortsätter
- Ökad IT-säkerhet
- Stort fokus på kommunens säkerhets- och beredskapsarbete
- Ökat näringslivsfokus genom gemensam marknadsföring av platsvarumärket Nora
- Fortsatt arbete med utveckling av medborgardialog och medborgarinitiativ.
- Bibehållet fokus på att utveckla och förbättra Nora kommun som arbetsgivare
- Utveckling av badplatser och parkområden
- Utveckling av leder för mountainbike
- Fortsatta investeringar i verksamheternas drift med 6Mkr utöver prisframskrivningar/lönerevision
- Vi skjuter till medel för utveckling av kulturskolans nya lokaler (steg 1 projekt Teaterbiografen)
- Vi utvecklar Alntorps Ö (reovering Gula Villan och övernattningsmöjligheter)
- Fortsatt stärkt familjestöd med FAMSAM
-

Äskningarna i budgetprocessen för 2025 överskred våra finansiella möjligheter. Vi återfinner mycket goda förslag till verksamhetsutveckling i äskningarna och i händelse av ändrade förutsättningar (t.ex. statsbidrag/reformer) så kan dessa komma att aktualiseras.

KOMMUNINVÅNARPROGNOS / INTERN RÄNTA UPPDATERAD TABELL 2024-04-23 "RESULTATRÄKNING"	10 585 Inv. DRIFTEN ÅR 2025	10 641 Inv. DRIFTEN ÅR 2026	10 718 Inv. DRIFTEN ÅR 2027	2,50% INVESTERING ÅR 2025	2,50% INVESTERING ÅR 2026	2,50% INVESTERING ÅR 2027	KOMMENTAR
Verksamhetens intäkter med budget 2024 som grunddata	-99 382 tkr	-99 014 tkr	-98 640 tkr				
VERKSAMHETENS INTÄKTER	-99 382 tkr	-99 014 tkr	-98 640 tkr	0 tkr	0 tkr	0 tkr	
Verksamhetens kostnader med budget 2024 som grunddata	857 481 tkr	852 508 tkr	854 271 tkr				
Lönerevision	15 057 tkr	30 114 tkr	48 182 tkr				
Lokalkostnad KPI oktober (Hyra)	3 343 tkr	5 015 tkr	6 687 tkr				
Reinvesteringsanslag - Kommunledningskontoret	Ingår	Ingår	Ingår	200 tkr			Kapitalkostnad ingår i grundförutsättningarna
Reinvesteringsanslag - IT verksamheten	Ingår	Ingår	Ingår	2 000 tkr			Kapitalkostnad ingår i grundförutsättningarna
Reinvesteringsanslag - Kost- och service	Ingår	Ingår	Ingår	500 tkr			Kapitalkostnad ingår i grundförutsättningarna
Reinvesteringsanslag - Tillväxt och fastighet	Ingår	Ingår	Ingår	500 tkr			Kapitalkostnad ingår i grundförutsättningarna
Reinvesteringsanslag - Kultur och fritid	Ingår	Ingår	Ingår	500 tkr			Kapitalkostnad ingår i grundförutsättningarna
Reinvesteringsanslag - Bildningsnämnden	Ingår	Ingår	Ingår	1 000 tkr			Kapitalkostnad ingår i grundförutsättningarna
Reinvesteringsanslag - Socialnämnden	Ingår	Ingår	Ingår	1 000 tkr			Kapitalkostnad ingår i grundförutsättningarna
Ledningsplats under två år - KS2023-516	Ingår	Ingår	Ingår	819 tkr			Kapitalkostnad ingår i grundförutsättningarna
Stensnäs 1.1 m.fl. projektstart 2024	Ingår	Ingår	Ingår	8 414 tkr			Kapitalkostnad ingår i grundförutsättningarna
VERKSAMHETENS KOSTNADER	875 881 tkr	887 637 tkr	909 140 tkr	14 933 tkr	0 tkr	0 tkr	
Avskrivningar	27 530 tkr	25 305 tkr	24 008 tkr				
AVSKRIVNINGAR	27 530 tkr	25 305 tkr	24 008 tkr	0 tkr	0 tkr	0 tkr	
Skatteintäkter	-607 005 tkr	-632 027 tkr	-657 354 tkr				SKR 24:16 daterad 2024-02-26
Generella statsbidrag och utjämnningar	-220 243 tkr	-224 972 tkr	-230 885 tkr				SKR 24:16 daterad 2024-02-26
SKATTEINTÄKTER	-827 248 tkr	-856 999 tkr	-888 239 tkr	0 tkr	0 tkr	0 tkr	
Finansiella intäkter	-2 100 tkr	-2 100 tkr	-2 100 tkr				
Finansiella kostnader	6 708 tkr	4 856 tkr	5 480 tkr				
FINANSNETTO	4 608 tkr	2 756 tkr	3 380 tkr	0 tkr	0 tkr	0 tkr	
Resultatmål (0,97 % - 1,0 % - 1,0 %)	8 000 tkr	8 562 tkr	8 875 tkr				
RESULTATMÅLET PÅ 1 % AV SKATTER OCH BIDRAG	8 000 tkr	8 562 tkr	8 875 tkr	0 tkr	0 tkr	0 tkr	
Övriga verksamhetsinköp	228 tkr	456 tkr	684 tkr				
Föreningsbidrag	103 tkr	206 tkr	309 tkr				
Fordon-Skolskjuts-Färdtjänst	453 tkr	906 tkr	1 359 tkr				
Livsmedel	294 tkr	588 tkr	882 tkr				
Institutions- och familjehemsplaceringar	1 154 tkr	2 308 tkr	3 462 tkr				
Utbildningsplatser på annan ort	1 831 tkr	3 662 tkr	5 493 tkr				
Övriga kostnader	1 687 tkr	3 374 tkr	5 061 tkr				
PRISINDEX FÖR KOMMUNAL VERKSAMHET (PKV)	5 750 tkr	11 500 tkr	17 250 tkr	0 tkr	0 tkr	0 tkr	
Efterfrågeförändring inom förskolan	-2 132 tkr	-3 941 tkr	-4 199 tkr				
Efterfrågeförändring inom grundskolan	-161 tkr	-1 368 tkr	-2 253 tkr				
Efterfrågeförändring inom fritidshem	-26 tkr	-223 tkr	-368 tkr				
Efterfrågeförändring inom gymnasieskolan	62 tkr	186 tkr	-61 tkr				
EFTERFRÅGEFÖRÄNDRING	-2 257 tkr	-5 346 tkr	-6 881 tkr	0 tkr	0 tkr	0 tkr	

"RESULTATRÄKNING"	ÅR 2025	ÅR 2026	ÅR 2027	ÅR 2025	ÅR 2026	ÅR 2027	KOMMENTAR
Kommunekolog (KNÖL)	-166 tkr	-166 tkr	-166 tkr				Anslaget finns i kommunens budget och överförs till Tekniska nämnden
Kommunstyrelsens förfogandemedel	432 tkr						
Bidraget till Tre trästäder	22 tkr	25 tkr	25 tkr				
Kommunens lektyor - Ås parken	5 tkr	118 tkr	118 tkr	40 tkr	900 tkr		Projekt över tiden (2 år)
Kommunens lektyor - Kristina parken		13 tkr	200 tkr		100 tkr	1 500 tkr	Projekt över tiden (2 år)
Reinvesteringsanslag - Park	63 tkr	125 tkr	188 tkr	500 tkr	500 tkr	500 tkr	
Genomförande av Stensnäs - Etapp 3	712 tkr	712 tkr	712 tkr	9 800 tkr			
Utökad livsmedelsbudget	1 000 tkr	1 000 tkr	1 000 tkr				
KOMMUNSTYRELSEN	2 068 tkr	1 827 tkr	2 077 tkr	10 340 tkr	1 500 tkr	2 000 tkr	
Generell förstärkning	2 550 tkr	2 900 tkr	2 900 tkr				
IFO försörjningsstöd	-1 200 tkr	-1 200 tkr	-1 200 tkr				
SOCIALNÄMNDEN	1 350 tkr	1 700 tkr	1 700 tkr	0 tkr	0 tkr	0 tkr	
Generell förstärkning	1 550 tkr	1 900 tkr	1 900 tkr				Bildningsnämndsbeslutad BIN2024-087 BN § 26
Mobilfritt Högstadium	250 tkr	250 tkr	250 tkr				Bildningsnämndsbeslutad BIN2024-087 BN § 26
BILDNINGSNÄMNDEN	1 800 tkr	2 150 tkr	2 150 tkr	0 tkr	0 tkr	0 tkr	
Tillsyn enligt plan- och bygglagen (KNÖL)	284 tkr	284 tkr	284 tkr				
TEKNISKA NÄMNDEN (MILJÖ)	284 tkr	284 tkr	284 tkr	0 tkr	0 tkr	0 tkr	
Kommunekolog (KNÖL)	166 tkr	166 tkr	166 tkr				Anslaget finns i kommunens budget och överförs till Tekniska nämnden
Fordon karta och mätning	21 tkr	21 tkr	21 tkr				Investeringsutgiften tar Lindesbergs kommun
Inköp av handenhet inklusive totalstation (KNÖL)	22 tkr	22 tkr	22 tkr	130 tkr			Driftkostnaden består bara av kapitalkostnad
TEKNISKA NÄMNDEN (PLAN)	209 tkr	209 tkr	209 tkr	130 tkr	0 tkr	0 tkr	
Leasing av lastbil (KNÖL)	71 tkr	71 tkr	71 tkr				
Inköp av höjdfordon för belysning (KNÖL)	86 tkr	86 tkr	86 tkr				Investeringsutgiften tar Lindesbergs kommun
Inköp av väghyvel (KNÖL)	65 tkr	65 tkr	65 tkr				Investeringsutgiften tar Lindesbergs kommun
Leasing av Arbetsbil för belysning (KNÖL)		71 tkr	71 tkr				
Ombyggnad av gator och beläggning	408 tkr	817 tkr	1 225 tkr	7 000 tkr	7 000 tkr	7 000 tkr	Driftkostnaden består bara av kapitalkostnad
Renovering av broar	292 tkr	560 tkr	618 tkr	5 000 tkr	4 600 tkr	1 000 tkr	Driftkostnaden består bara av kapitalkostnad
Reinvestering av väg- och gatubelysning	420 tkr	840 tkr	1 260 tkr	7 200 tkr	7 200 tkr	7 200 tkr	Driftkostnaden består bara av kapitalkostnad
Dagvatten i samband med VA investeringar	13 tkr	29 tkr	46 tkr	200 tkr	250 tkr	250 tkr	Driftkostnaden består bara av kapitalkostnad
Sandficka med tak - Effektivisering hos Tekniska nämnden				500 tkr			Kapitalkostnaden finansieras av Tekniska nämnden
Trafiksäkerhets- och tillgänglighetsåtgärder	52 tkr	104 tkr	156 tkr	800 tkr	800 tkr	800 tkr	Driftkostnaden består bara av kapitalkostnad
TEKNISKA NÄMNDEN (GATA)	1 407 tkr	2 643 tkr	3 598 tkr	20 700 tkr	19 850 tkr	16 250 tkr	
Mindre ledningsarbeten	Taxan	Taxan	Taxan	7 000 tkr	7 000 tkr	7 000 tkr	Kapitalkostnaden finansieras via taxan
Mindre VA anläggningar	Taxan	Taxan	Taxan	3 000 tkr	3 000 tkr	3 000 tkr	Kapitalkostnaden finansieras via taxan
Reservvattenledning Nora - Lindesberg	Taxan	Taxan	Taxan	4 400 tkr	4 400 tkr		Kapitalkostnaden finansieras via taxan - minus 100 tkr
Christinelund nytt verksamhetsområde	Taxan	Taxan	Taxan	2 100 tkr			Kapitalkostnaden finansieras via taxan
Detaljplan Östrasund 2:51 (Komplettering)	Taxan	Taxan	Taxan	500 tkr			Kapitalkostnaden finansieras via taxan - Nytt "äskande"
TEKNISKA NÄMNDEN (VA)	0 tkr	0 tkr	0 tkr	17 000 tkr	14 400 tkr	10 000 tkr	
Fastighetsnära insamling	Taxan	Taxan	Taxan		4 300 tkr		Kapitalkostnaden finansieras via taxan
Upprustning återvinningscentral - Ängarna	Taxan	Taxan	Taxan	1 000 tkr			Kapitalkostnaden finansieras via taxan
EL återvinningscentral - Ängarna	Taxan	Taxan	Taxan	500 tkr			Kapitalkostnaden finansieras via taxan
TEKNISKA NÄMNDEN (AVFALL)	0 tkr	0 tkr	0 tkr	1 500 tkr	4 300 tkr	0 tkr	
SUMMA	0 tkr	-16 786 tkr	-21 089 tkr	64 603 tkr	40 050 tkr	28 250 tkr	
BUDGETERADE AVSKRIVNINGAR				-27 530 tkr	-25 305 tkr	-24 008 tkr	
LÅNEBEHOV - VID MINUS FINNS INGET LÅNEBEHOV				37 073 tkr	14 745 tkr	4 242 tkr	

FÖRSLAG TILL ATT SATSER

Kommunfullmäktige föreslås besluta följande attsatser i samband med antagande av budget 2025 och planeringsåren 2026–2027.

- Att föreslagna budgetramförändringar antas för 2025 och planeringsåren 2026–2027.
- Att resultatet ska vara positivt för 2025 och uppgå till 0,97 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (skatter och bidrag). *Det motsvarar ett budgeterat resultat på 8 000 kronor.*
- Att kommunens låneskuld inte får överstiga 170 Mkr.
- Att koncernens låneskuld inte får överskrida 100 tkr per invånare.
- Att verksamhetens nettokostnad ska understiga 100 procent av skatter och bidrag.
- Att godkänna förslaget till allmänna regler för den ekonomiska planeringen.
- Att ombudgeteringar mellan nämnderna/styrelsen beslutas av kommunfullmäktige.
- Att ombudgeteringar mellan investeringsbudgeten och driftbudgeten beslutas av kommunfullmäktige.
- Att ombudgetering av revisionspotten för lönerevision verkställs efter att lönerevisionen har verkställts.
- Att ombudgeteringar inom respektive nämnd som berör antagna resursfördelningsmodeller beslutas av respektive förvaltningschef.
- Att ombudgetering mellan funktionsnivåerna inom nämnden beslutas av respektive nämnd oavsett drift- och investeringsbudget. (Ombudgetering mellan anslagen för drift- och investeringsbudgeten är ett kommunfullmäktige beslut.)
- Att till kommande budgetberedningar och budgetförslag tar med kolumner för föregående års utfall samt föregående årsbudget i syfte att kunna relatera föreslagna budgetposter till utfall och tidigare lagd budget.

MAJORITETSAVTAL FÖR PERIODEN 2023–2026

”Nora kommun är en hållbar och attraktiv boendekommun med 13 000 invånare 2030!” (övergripande mål i vision och mål antaget av kommunfullmäktige).

Hållbarhet

”Nora kommun verkar för en långsiktig hållbar ekologisk, social och ekonomisk utveckling präglad av ansvarsfull hushållning och varsamt bruk av naturen, samt mänskliga och materiella resurser.” (mål antaget i kommunfullmäktige)

Nora kommun ska använda sina ekonomiska resurser ansvarsfullt och produktivt och skapar utrymme för utveckling.

- Långsiktig finansplan. (finansplanen utgör ram och tidplan för majoritetsavtalets investeringstakt och omfattning).
- Utreda möjligheten att avyttra kommunala tillgångar, som inte är kopplade till kommunal kärnverksamhet (ej allmännyttan men t.ex. industrifastigheter/kontorslokaler).
- Verksamheten ska bedrivas effektivt och i nivå med jämförbara kommuner.
- Se över ägardirektiven i bolagen i syfte att uppnå att bolagen och kommunen ser låneskulden som en gemensam koncernlåneskuld och tar gemensamt ansvar för både kommunen och bolagens behov.

Nora kommun ska verka för en sammanhållen kommun med en utvecklad infrastruktur.

- Förbättra förutsättningarna för kollektivtrafiken i Nora tätort genom att stärka Plåthammarsbron.
- Förbättra och utveckla gång/cykelbanor i kommunen.
- Arbeta för att stärka utbyggnaden av fiber och/eller telekommunikation/telefonmaster i de delar av kommunen där det saknas.

Nora kommun ska vara en miljövänlig kommun som satsar på hållbara alternativ och tekniska lösningar.

- Ändra områdesbestämmelserna så att man kan montera solceller inom detaljplanlagt område där så är möjligt.

- Utveckla kommunens arbete med solceller, utreda om de ska monteras vid nybyggnation eller om det är bättre att bygga en solcellspark.
- Meröppet på återvinningen (ev. flytta ut kompost och ris utanför staketet).
- Verka för god täckning av laddstolpar.
- Genomföra fler insatser för att skydda viktiga pollinerande insekter.
- Utökad energirådgivning till privatpersoner

Attraktivitet

”Nora kommun verkar för livskraftigt näringsliv, arbetsmarknad, attraktiva boendemiljöer, goda kommunikationer, rikt utbud av kultur, fritids- och naturupplevelser samt växande turism året om.” (mål antaget i kommunfullmäktige).

Nora kommun ska vara öppen och kommunikativ där invånarna känner tillit för verksamheten

- Tydligare synliggöra och kommunicera resultat av utredningar och kommunala satsningar/förändringar för Noras invånare.
- Skapa mer dialog med medborgarna i kommunens ytterområden/landsbygd, såväl tjänstepersoner som majoritetspolitiker.
- Utveckla användarnytta på kommunens hemsida
- Öppna kommunstyrelse och nämndmöten för allmänheten.
- Mål/riktlinjer för service mot medborgare och företag.
- Camping och ställplatser ska ha goda öppettider och vara attraktiva, samt främja turism året om, och som möjliggör besök i hela kommunen (utreda ev. ställplats vid Käppsta?).
- Verka för att utveckla och bevara badplatser i kommunen,
- Fortsätta öka tillgängligheten i “stadsrummet” för funktionsvarierade (pengar avsätts varje år).

Nora kommun ska vara en arbetsgivare med fokus på arbetsmiljö, ledarskap, medarbetarskap och kompetensutveckling

- Utveckla det kommunala ledarskapet med betoning på arbetsmiljö, gott ledarskap och service.
- Kommunen ska ha jämställda löner mellan kvinnor och män.
- Kommunen ska planera sin verksamhet så att heltid är en rättighet och deltid en möjlighet.
- Kompetens och ledarskapsutveckling ska stå i centrum för att klara interna rekryteringar.
- I upphandlad verksamhet ska det finnas kollektivavtal och arbetsmiljöplaner i hela entreprenörskedjan.
- Göra Nora kommun till en attraktiv arbetsplats.
- Arbeta ut en plan för hur vi kan säkra personalförsörjningen och utveckla rekryteringsprocessen.

Nora kommun ska verka för att levandegöra sina unika kulturmiljöer

- Utred hur den samlade organisationen för vår veteranjärnväg och kulturresevatet Pershyttan kan bidra till ett mer effektivt underhållsarbete.
- Öka tillgängligheten för veteranjärnvägens fasta och rullande museum samt kulturresevatet i Pershyttan.
- Arbeta vidare med vision station.
- Fortsätta utveckla Alntorps ö, genom en medborgardialog och en utvecklingsplan.
- Båtplatser, underhåll, utbyggnation, gästbåtplatser.
- Förlänga Strandpromenaden i båda riktningar (både mot Stensnäs och Hitorp).
- Utreda och besluta ett långsiktigt kulturprogram som tydliggör syftet med vad som kommer att satsas per kulturverksamhet/utövare avseende skattemedel för drift, lokalkostnad, och övrigt aktivitetsstöd. Samt hur kulturbidraget eller andra kommunala insatser kan användas för att få mer arrangemang. Ingen justering i bidragen avses. Vi vill i nära dialog med Noras kulturliv, ta fram riktlinjer som ger Noras kulturliv och föreningar en ökad förutsägbarhet.
- Fortsatt dialog i bygderådet för att utveckla hela kommunen.
- Utveckla kommunen baserat på den nya landsbygdsstrategin och LIS planen.

Nora kommun ger en god service, gott bemötande samt har en hög tillgänglighet till näringslivet och en hög beredskap för etablering.

- Stötta utbildningar som behövs för det lokala näringslivet. (praktikplatser från utbildningar),
- Nya detaljplaner för byggnation av bostäder och industrier.

- Utred vilka mervärden Nora kommun har som kan locka företag att etablera sig.
- Rikta marknadsföringen av Nora till företag som behöver det Nora kan erbjuda.
- Identifiera byggfärdiga tomter som kan säljas.
- Planera för nya bostadsområden och fler villatomter.
- Verka för att bostadsbyggande sker i hela kommunen.
- Samverka med näringslivet för att skapa bättre beredskap vid kriser och ett starkare civilsamhälle. T.ex. inom livsmedelsförsörjning, el, m.m.

Livskvalitet

”Nora kommun verkar för god livskvalitet för alla boende och verksamma i kommunen. Kännetecknad av omtanke, delaktighet, god service, meningsfull fritid och möjligheter till livslångt lärande och sysselsättning.” (mål antaget i kommunfullmäktige).

Nora kommun ska tillhandahålla välfärdstjänster och service av god kvalitet

- Vi ska påbörja uppförandet av ett nytt äldreboende under mandatperioden.
- Förstärkt föräldrastöd för alla föräldrar i syfte att kunna arbeta preventivt och därmed reducera antalet placeringar.
- Vår omsorg ska präglas av ett förebyggande och främjande förhållningssätt inriktad på god och nära vård.
- Vi ska arbeta efter en process/modell som syftar till förbättrad integration, kompetensutveckling och i slutändan egen försörjning.
- Utarbeta metoder och åtgärder för att minska kostnaderna för försörjningsstöd relaterat till olika former av missbruk.

Nora kommun, i nära samarbete med föreningar, ska verka för aktiv fritid

- Fortsatt utveckling av våra MTB-leder och Kottaberget.
- Utredda och besluta ett långsiktigt idrottsprogram som tydliggör syftet med vad som kommer att satsas per idrott/utövare avseende skattemedel för drift, lokalkostnad (inkl. ev. kostnader för att bygga mer idrottshall/bollhall) och övrigt aktivitetsstöd. Ingen justering i bidragen avses. Vi vill i nära dialog med Noras idrottsföreningar, ta fram riktlinjer som ger Noras idrotts- och fritidsliv en ökad förutsägbarhet.
- Fortsatt utveckling av Digerbergets friluftsanläggning i samarbete med verksamma föreningar.
- Verka för en modern motions- och idrottsanläggning på Norvalla.
- Fortsatt utveckling av Alntorps ö som friluftsområde med underhåll som syftar till utveckling och ökad tillgänglighet.
- Bibehålla och utveckla fritidsgårdens verksamhet bl.a. med verksamhet för fler åldrar (riktad insats till 10–12 åringar).
- Utveckla fritidsgårdsverksamhet med inriktning på fler intressen, exempelvis motor/fordon/teknik. Gärna i samarbeten med föreningsliv, studieförbund och näringsliv.
- Bidra till skapande och utvecklande av sociala mötesplatser för äldre.
- Verka för att Teaterbiografen blir en mötesplats för många; enskilda medborgare, näringslivet och det samlade kultur- och föreningslivet.

Nora kommun fokuserar på alla barns kunskapsutveckling, trivsel och trygghet

- Färdigställande av en ny högstadieskola med lärmiljö i toppklass.
- Slå vakt om småskalighet och bevarandet av de mindre skolorna och förskolorna i Noras ytterområden för att säkra landsbygdsperspektivet (Bevara Järnboås och Dalkarsberg).
- Fortsatt ha förskola med hög kvalitet (mål 70 % pedagoger och 30 % barnskötare) och generösa öppettider som möjliggör pendlande samt skiftarbete.
- Utredda förutsättningarna för ur och skur förskola och ”nattis”.
- Tydlig handlingsplan för att öka antalet behöriga elever till gymnasiet.
- Verka för utökad rätt till förskola för barn vars målsmän är arbetslösa, föräldralediga (med annat barn) eller får försörjningsstöd.
- Slutföra utredningen om lokaler för förskola och vid behov bygga ny förskola i Nora tätort.

ALLMÄNNA REGLER FÖR DEN EKONOMISKA PLANERINGEN

I kommunallagen kapitel 8 § 5 regleras balanskravet. Det innebär att kommuner och regioner ska ha en ekonomi i balans, vilket innebär att varje årsintäkt ska överstiga dess kostnader. Skulle kommunen redovisa ett negativt resultat ska det egna kapitalet återställas inom en treårsperiod, det vill säga motsvarande överskott redovisas senast år tre efter räkenskapsåret.

Balanskravet är ett minimikrav och ska ses som ett led i att uppnå god ekonomisk hushållning. För att nå och behålla en god ekonomi, och därmed handlingsfrihet, krävs långsiktighet i den ekonomiska planeringen. Ett steg i den riktningen är att uppnå kommunens finansiella mål.

Finansiella mål

För att dels uppfylla balanskravet och dels uppnå en sund och långsiktig ekonomi ska följande finansiella mål eftersträvas:

- Att resultatet ska vara positivt för 2025 och uppgå till 0,97 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (skatter och bidrag). *Det motsvarar ett budgeterat resultat på 8 000 kronor.*
- Att kommunens låneskuld inte får överstiga 170 Mkr.
- Att koncernens låneskuld inte får överskrida 100 tkr per invånare.
- Att verksamhetens nettokostnad ska understiga 100 procent av skatter och bidrag.

Allmänna regler

Ombudgeteringar inom respektive nämnd som berör antagna resursfördelningsmodeller beslutas av respektive förvaltningschef. Ombudgetering mellan funktionsnivåerna inom nämnden beslutas av respektive nämnd oavsett drift- och investeringsbudget. Ombudgeteringar mellan investeringsbudgeten och driftbudgeten beslutas av kommunfullmäktige. Undantag är fördelningen av potten för lönerrevision som ombudgeteras efter att lönerrevisionen har verkställts.

Anslagsbindningen i investeringsbudgeten är knutna till enskilda investeringsprojekt och ansvar. Detta innebär ansvar för dess tids- och programmässiga genomförande samt att projektet finansieras inom tilldelat anslag. Innan projekt (investeringar) påbörjas eller inköp vidtas ska startrappport upprättas och godkännas av kommunstyrelsen och delges kommunfullmäktige samt ska en slutrapportering ske av projekten. Syftet startrappporten är att relatera projekten till kommunens likviditets tillgångar. Återrapportering av investeringsutgifterna ska delges till kommunfullmäktige i samband med bokslutet.

Inom samtliga funktionsområden ska det finnas budgetansvarig och ersättare (attestanter) med uppgift att fortlöpande följa såväl kostnads- och intäktsutvecklingen som det verksamhetsmässiga utfallet inom sitt område. Förvaltningscheferna ansvarar för verksamhets-, funktions- och måluppföljningen. Ekonomiavdelningen tillsammans med budgetansvariga svarar för det ekonomiska underlaget.

Budgetprocessen

Kommunfullmäktige beslutar i maj-juni om respektive nämnds budgetram och senast i november beslutar nämnderna om sin internbudget.

Månadsuppföljning – Nämnder/Styrelsen

Respektive nämnd har möjligheten att erhålla månadsuppföljning av ekonomin på funktionsnivåer. Där bokförda kostnader och intäkter redovisas för berörd period till nämnden. Om nämnden vill ha redovisning av statistik och måluppföljning är det upp till förvaltningscheferna att delge nämnden den informationen i samband med månadsuppföljningarna.

Ekonomirapporter - Kommunstyrelsen

Utöver delårs- och årsbokslut genomför ekonomiavdelningen två ekonomirapporter under året som redovisar den ekonomiska situationen för respektive period. Handlingarna ska delges kommunstyrelsen, men om behov finns kan ärendet tas upp i kommunfullmäktige.

- **Ekonomirapport 1** utgår från bokförda kostnader och intäkter till och med april månad, där helårsprognosen redovisar ekonomiska tendenser på funktionsnivå. Alternativ en helårsprognos men som är grovt beräknat i och med att det rör sig om händelser i början av året (Stor osäkerhet).

- **Ekonomirapport 2** omfattar bokförda kostnader och intäkter till och med oktober månad samt en helårsprognos. Helårsprognosen i rapporten omfattar bokförda och förväntade kostnader och intäkter för året.

Dessa rapporter tas fram tillsammans med budgetansvarig som har en genomgång med berörd controllers som sammanfattar ekonomiinformationen i rapporten.

Delårsbokslut - Kommunfullmäktige

Kommunens räkenskaper ska årligen sammanställas i ett delårsbokslut som uppfyller kravet på god redovisningssed och visar ett rättvisande resultat, en rättvisande ställning samt i övrigt lämnar analyser av viktiga händelser i verksamheterna.

Delårsbokslutet har balansdagen den 31 augusti och ska upprättas av kommunstyrelsen med redovisning över såväl redovisningsperioden som prognos för helåret. Rapporten ska föreläggas kommunfullmäktige senast två månader efter balansdagen. Vid negativa avvikelser ska det redovisas vilka åtgärder med konsekvensbeskrivningar som behöver vidtas för att verksamheten ska kunna finansieras inom tilldelad budgetram. Särskilda anvisningar och tidplan inför delårsrapporten lämnas av ekonomiavdelningen. Rapporten granskas av revisorerna.

I delårsrapporten ska sammanställd redovisning ingå. Vilket innebär att kommunens bolag ska följa kommunens riktlinjer och tidplan i delårsprocessen.

Ekonomiavdelningen sammanställer aktuell redovisning, prognosrapport, för att ge en ekonomisk lägesinformation och årsprognos. Budgetansvariga och kommunens controller svarar för årsprognosen. Förvaltningscheferna ansvarar för sammanfattande verksamhetsberättelse på funktionsnivå med måluppföljningen. Kommundirektören ansvarar för den övergripande verksamhetsinformation.

Skriftlig verksamhetsberättelse på funktionsnivå ska innehålla en sammanfattning på perioden händelser, prognostiserat ekonomiskt utfall och framtidsaspekten på området. Kommunens bolag ska också redovisa motsvarande verksamhetsberättelse till kommunen.

Periodens händelser

Förvaltningscheferna ansvarar för en sammanställd verksamhetsinformation på funktionsnivå som ger en bild över händelse under året i grova drag samt kommentera särskilda händelser som bör uppmärksammas för perioden.

- Kommentera funktionens utveckling under perioden.
- Kommentera särskilda händelser på funktionsnivå som bör uppmärksammas.

Prognostiserat ekonomiskt utfall

Budgetansvariga tar fram en ekonomisk årsprognos över sina ansvarsområden tillsammans med kommunens controllers.

- Kommentera det prognostiserade utfallet och budgetavvikelse.
- Kommentera vilka åtgärder som ska genomföras vid förväntad negativ budgetavvikelse.

Framtiden

Förvaltningscheferna ansvarar för en sammanfattning om hur funktionens framtid förväntas bli under året.

- Kommentera funktionens framtid.

Uppföljning av kommunens övergripande mål

Förvaltningscheferna ansvarar för en skriftlig sammanställning över kommunens övergripande mål som berör funktionerna.

- Kommentera hur dem beslutade målen har uppfyllts och utvecklats.

Årsbokslut - Kommunfullmäktige

Kommunens räkenskaper ska årligen sammanställas i ett årsbokslut som uppfyller kravet på god redovisningssed och visar ett rättvisande resultat, en rättvisande ställning samt i övrigt lämnar analyser av viktiga händelser i verksamheterna. Balansdagen är 31 december och ska lämnas över till fullmäktige och revisorerna snarast möjligt, senast april månad året efter det år som redovisningen omfattar. Särskilda anvisningar och tidplan inför bokslutet lämnas av ekonomiavdelningen.

I årsbokslutet ska sammanställd redovisning ingå som berör Nora kommun, NoraBostäder AB och Nora Fastigheter AB samt Nora Rådhus. Vilket innebär att kommunens bolag ska följa kommunens riktlinjer och tidplan i bokslutsprocessen.

Ekonomiavdelningen sammanställer koncernens ekonomi (Sammanställd räkenskaper) och extern redovisningen. Förvaltningscheferna ansvarar för sammanfattande verksamhetsberättelse på funktionsnivå med måluppföljningen. Kommundirektören ansvarar för den övergripande verksamhetsinformation.

Skriftlig verksamhetsberättelse på funktionsnivå ska innehålla en sammanfattning på perioden händelser och ekonomiskt utfall och framtidsaspekten på området. Kommunens bolag ska också redovisa motsvarande verksamhetsberättelse till kommunen.

Årets händelser

Förvaltningscheferna ska kommentera funktionernas utveckling under året och om verksamheten haft särskilda händelse som bör uppmärksammas.

- Kommentera funktionens utveckling under året.
- Kommentera särskilda händelser på funktionsnivå som bör uppmärksammas.

Ekonomiskt utfall

Ekonomiavdelningen redovisar årets kostnader och intäkter på funktionsnivå och budgetansvariga tillsammans kommenterar budgetavvikelsen som är större är två procent av budgetanslaget.

- Kommentera budgetavvikelse och främst dem negativa avvikelserna.
- Kommentera vilka åtgärder som ska genomföras framledes för att uppnå målet att inte få en negativ budgetavvikelse i framtiden.

Framtiden

Förvaltningscheferna ska ge en sammanfattande information över respektive funktions framtid.

Uppföljning av kommunens övergripande mål

Förvaltningscheferna ska ge en sammanfattande information över respektive funktions bidrag till att uppnå dem beslutade övergripande målsättningarna och förklara om man inte uppfyllt målsättningarna.